

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané pracovněprávní aspekty komunálních voleb

V rámci voleb do zastupitelstev obcí, měst, územně členěných statutárních měst a hlavního města Prahy (dále jen „obce“), jež proběhly letos v září, usilovalo 195 214 kandidátů o celkem 61 796 zastupitelských mandátů.[1] Jedná se tedy o velké množství osob, kdy část z nich vykonává svá zaměstnání v pracovněprávních vztazích. A právě před volbami a po volbách se setkáváme s dotazy, zda kandidáti mají právo na nějaké úlevy v rámci volební kampaně a obdobně, jak jsou na tom zvolení zastupitelé a jejich pracovněprávní závazky. Stranou v tomto článku ponecháme důležité osoby v rámci voleb, a to členy volebních komisí.

Kandidáti

Stane-li se zaměstnanec kandidátem v rámci komunálních voleb, má právo na poskytnutí pracovního volna bez náhrady mzdy, a to ode dne následujícího po registraci kandidátní listiny registračním úřadem do dne předcházejícího volbám [viz § 63 zákona č. [491/2001](#) Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZVZO**“)]. Kandidátní listiny se podávají nejpozději do 16.00 hodin 66 dnů přede dnem voleb.[2] Dle názoru autorky si kandidát může požádat o volno na celé období, ale i jen na vybrané směny či části směn, což může zaměstnavatelům činit problémy s předvídatelností přítomnosti na pracovišti či při výkonu práce. Kandidát by tak měl včas požádat zaměstnavatele o poskytnutí pracovního volna, a to i když si nežádá na celé období, ale i na jednotlivé směny či jejich části. Kandidát má právo, nikoliv povinnost čerpat pracovní volno.

Činnost kandidáta v tomto období je jiným úkonem v obecném zájmu. Toto má význam pro vznik nároku na dovolenou, neboť doba pracovního volna po registraci kandidátní listiny do dne předcházejícího volbám se celá bez omezení započte do případného nároku na dovolenou jako doba práce.

Členové zastupitelstva obcí a pracovní volno

Výkon funkce člena zastupitelstva obce je výkonem veřejné funkce ve smyslu § 201 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákoník práce**“), a to i ohledem na specifické ustavení § 70 zákona č. [128/2000](#) Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obcích**“). Výkon veřejné funkce je tedy osobní překážkou na straně zaměstnance.

Pro rozsah poskytnutí pracovního volna je rozhodující, je-li zaměstnanec uvolněn pro výkon funkce krátkodobě nebo dlouhodobě (§ 201 odst. 3 zákoníku práce ve spojení se zákonem o obcích).

Uvolnění členové zastupitelstva obcí

Uvolněnými členy zastupitelstva obce jsou ti členové, kteří byli zvoleni do funkcí, jež zastupitelstvo [obce](#) určilo jako funkce, pro které budou členové zastupitelstva [obce](#) uvolněni. Je tedy výlučně na

rozhodnutí zastupitelstva obce, pro které funkce budou zvolení členové zastupitelstva obce uvolněni. Počet těchto funkcí si určuje každé zastupitelstvo samo a může jej měnit i v průběhu funkčního období. Zpravidla se jedná o funkce starostů či místostarostů, primátorů či jejich náměstků, členů rady či předsedů výborů zastupitelstev nebo komisí rady.

Neuvolnění členové zastupitelstva obcí

Neuvolnění členové zastupitelstva jsou ti, kteří nejsou ve smyslu § 71 odst. 1 písm. a) zákona o obcích považováni za uvolněné členy zastupitelstva obce, a kteří by tedy slovy zákoníku práce měli vykonávat „*veřejnou funkci vedle plnění povinností vyplývajících z pracovního poměru*“. Jedná se tedy o krátkodobě uvolněné členy v rozsahu nezbytném pro výkon veřejné funkce. Tyto osoby mají dle § 71 odst. 2 zákona o obcích právo na pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu v rozsahu doby nezbytně nutném k výkonu funkce, tento rozsah určí obec. Což je speciální úprava k § 201 odst. 3 zákoníku práce, který zaručuje pracovní volno v rozsahu nejvýše 20 pracovních dnů (směn) v kalendářním roce, ovšem nestanoví-li jiný právní předpis jiný rozsah uvolnění, což je v tomto případě zákon o obcích.

Zákon o obcích rovněž zavádí povinnost obce uhradit zaměstnavateli tuto náhradu mzdy nebo platu, včetně odpovídající částky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění.^[3]

Čerpání dovolené uvolněných členů zastupitelstva u jiných subjektů

Jestliže si uvolněný člen zastupitelstva **obce** nevyčerpal u svého zaměstnavatele před uvolněním k výkonu veřejné funkce část dovolené, na kterou mu vzniklo právo u zaměstnavatele, poskytne mu ji obec (§ 81a odst. 4 zákona o obcích).

Uvolněným členům zastupitelstva vzniká právo na dovolenou, pro kterou platí poněkud odlišná pravidla oproti zákoníku práce. Nárok je 5 týdnů a právo vzniká ve výši 1/12 za každý i započatý měsíc výkonu funkce (§ 81a odst. 2 zákona o obcích).

Je-li při skončení výkonu funkce uvolněný člen zastupitelstva obce v pracovním nebo jiném obdobném poměru, poměrnou část dovolené za kalendářní rok nebo jeho část, ve kterém došlo k ukončení uvolnění pro výkon funkce, může mu na základě jeho žádosti **obec** poskytnout náhradu za nevyčerpanou dovolenou nebo její část. Uvolňující zaměstnavatel pak poskytne zbývající část dovolené za příslušný kalendářní rok, která nebyla vyčerpana nebo nahrazena. Oproti zákoníku práce, dle zákona o obcích nelze nevyčerpanou dovolenou uvolněného člena zastupitelstva z předchozího kalendářního roku převést nebo nahradit.

Ačkoliv uvolněnému zaměstnanci náleží dovolená od obce, překážka v práci podle § 201 zákoníku práce se považuje pro účely práva na dovolenou za výkon práce a tudíž, za celou dobu uvolnění by zaměstnanci mělo vznikat právo na dovolenou. Zde máme speciální úpravu v § 216 odst. 4 zákoníku práce, jenž stanoví, že dlouhodobě uvolněnému zaměstnanci je povinen poskytnout dovolenou ten, pro koho je zaměstnanec takto uvolněn. Nevyčerpal-li zaměstnanec dovolenou před uplynutím doby uvolnění, je povinen mu ji poskytnout uvolňující zaměstnavatel. Splnění podmínek pro vznik práva na dovolenou se přitom posuzuje vcelku za dobu před uvolněním i po uvolnění. Tato poslední věta může indikovat, že doba uvolnění se do doby nároku na dovolenou nezapočítává. Obdobně věta o tom, kdo poskytuje dovolenou. Textace byla převzata ze staré úpravy dovolené, kdy měly překážky v práci poněkud odlišný význam pro vznik nároku na dovolenou. Nicméně účelem právní úpravy není, aby dlouhodobě uvolněný zaměstnanec měl nárok na dovolenou podle zákoníku práce a zároveň podle zákona o obcích. Dle názoru autorky by měl mít zaměstnanec nárok na dovolenou za výkon veřejné funkce, pro kterou je dlouhodobě uvolněn, pouze jednou, a to od obce za období výkonu funkce člena

zastupitelstva obce. Byť problematická může být úprava zániku nároku na dovolenou starší než za předchozí kalendářní rok zakotvená v zákoně o obcích.

Ochrana členů zastupitelstva v pracovněprávních vztazích

Členové zastupitelstva **obce** nesmí být pro výkon své funkce zkráceni na právech vyplývajících z jejich pracovního poměru nebo jiného obdobného právního vztahu.^[4] Dlouhodobě uvolnění členové jsou pak chráněni ve smyslu § 53 odst.1 písm. c) zákoníku práce před výpovědí ze strany zaměstnavatele, ledaže by se jednalo výpověď pro porušení povinností či zrušení nebo přemístění zaměstnavatele či jeho části (viz § 54 zákoníku práce).

Navíc má zaměstnavatel povinnost, aby byl takový zaměstnanec po skončení výkonu veřejné funkce zařazen na jeho původní práci a pracoviště. Není-li to možné proto, že původní práce odpadla nebo pracoviště bylo zrušeno, je zaměstnavatel povinen zařadit jej podle pracovní smlouvy (§ 47 zákoníku práce).

Neslučitelnost výkonu funkce člena zastupitelstva s některými zaměstnáními

Funkce člena zastupitelstva obce je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce, zařazeným do obecního úřadu této obce nebo s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do pověřeného obecního úřadu nebo krajského nebo finančního úřadu,^[5] a to za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce nebo za podmínky, že jde o zaměstnance jmenovaného starostou či primátorem, hejtmanem či radou kraje nebo obce.^[6] Je-li zvolen zastupitelem člověk, u něhož nastane ke dni zvolení neslučitelnost podle § 5 odst.2 ZVZO, může zastupitelstvo (i) vyslovit na ustanovujícím zasedání neslučitelnost funkcí anebo (ii) zvolenému zastupiteli umožnit, aby do 3 dnů po ustavujícím zasedání učinil právní úkon směřující ke skončení pracovního poměru. Pokud člen zastupitelstva obce nepředloží do 3 měsíců po ustavujícím zasedání příslušnému starostovi nebo primátorovi doklad o tom, že důvod neslučitelnosti funkcí pominul, mělo by zastupitelstvo vyslovit neslučitelnost.^[7]

Je-li zaměstnanec kandidátem v komunálních volbách nebo byl-li úspěšně zvolen do zastupitelstva obce, a případně se stal uvolněným členem zastupitelstva, bude nutné řešit jeho situaci v pracovněprávním vztahu nejen podle zákoníku práce, ale i podle ZVZO a zákona o obcích, což klade zvýšené nároky na personalisty a HR manažery.

JUDr. Eva Procházková, Ph.D.,
advokátka

Weinhold Legal

Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] K dispozici >>> [zde](#).

[2] § 21 odst. 3 ZVZO

[3] Ust. § 71 odst. 2 věta druhá zákona o obcích

[5] Podrobněji § 5 odst. 2 ZVZO

[6] Podrobněji § 5 odst. 3 ZVZO

[7] Podrobněji § 55 odst. 3 až 8 ZVZO

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault – evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)